

Història

La història és una disciplina científica que té per objecte l'estudi de les societats del passat a partir de la crítica de fonts primàries i secundàries. Actualment la història es considera una disciplina multidimensional perquè ha integrat moltes de les dimensions epistemològiques procedents d'altres ciències socials, de tal manera que avui tendeix a convertir-se en ciència de la complexitat de les societats humanes.

Pel mateix objecte del seu coneixement situa els esdeveniments en el temps i intenta proporcionar-hi un marc explicatiu complex i alhora globalitzador des d'una perspectiva dinàmica, és a dir, des de la persona fins al grup social i des de la concreció de la font fins a la construcció dels models explicatius. A partir de la seva metodologia i de la seva didàctica desenvolupa diverses habilitats intel·lectuals pròpies del pensament abstracte i formal, com l'observació, la comprensió, l'anàlisi, la síntesi, l'argumentació, la interpretació i l'expressió sobre les estructures i els processos dels diversos entorns socials. Se li reconeix un alt valor educatiu perquè, a més de les capacitats que desenvolupa, contribueix a la formació de ciutadans i ciutadanes responsables i conscients de les seves obligacions amb la societat i col·labora de manera eficient en la construcció d'una ciutadania amb criteri propi que compregui críticament la identitat pròpia i la pugui contextualitzar en un món global.

Pel seu contingut i per les competències que pretén construir, la història col·labora en el procés de maduració intel·lectual i humana de l'alumnat, proporciona coneixements i habilitats que li permeten desenvolupar funcions socials per incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat. En el sistema educatiu formal la història s'arrela tant en els coneixements introductoris de l'etapa de l'educació primària com en l'estudi dels continguts de ciències socials de l'educació secundària obligatòria. En aquesta nova etapa educativa es posa l'èmfasi en la consciència de la complexitat i la parcialitat de les aproximacions al passat per mitjà d'una posició crítica i alhora una sensibilització pel fet cultural que porti implícit el respecte per la diversitat, el rebuig de la intolerància i la defensa decidida de l'equitat, la justícia i la llibertat. Caldrà en aquest punt considerar, fer visible i valorar la contribució de les dones en l'esdevenir històric, reflexionant sobre el procés de configuració dels papers socials assignats a les dones i els homes al llarg de la història i contribuint, en conseqüència, a una redefinició d'aquests rols en el marc d'una relació entre iguals.

Els objectius fixats desenvolupen l'assoliment de les competències generals del batxillerat i a les competències específiques de la matèria i també hi col·laboren. En tots s'evidencia la construcció d'una comprensió de l'estructura global de la disciplina, alhora que es proposen finalitats explícites d'aprenentatge del mètode propi de la història, així com de la capacitat de comunicar aprenentatges i resultats de recerca. S'insisteix de manera expressa en les capacitats d'identificació, anàlisi i interpretació d'esdeveniments i processos socials en el passat i, finalment, s'afegeix la dimensió ètica i d'autoreflexió sobre el procés d'aprenentatge propi. S'entén que les competències específiques no s'assoleixen si en el procés didàctic no es mobilitzen també els aprenentatges obtinguts per comprendre els problemes

socials rellevants de l'actualitat analitzats des d'una perspectiva històrica. Per aquesta raó, el plantejament curricular dóna prioritat als continguts d'història contemporània i, d'una manera especial, al segle XX, des del context de creació de la Segona República ençà, en les seves dimensions política, social, cultural i econòmica, amb un èmfasi especial en la situació a Catalunya, tot aplicant correctament algunes de les diverses interpretacions historiogràfiques actuals sobre aquesta etapa. Per construir de manera eficient les competències específiques, i a fi de facilitar el plantejament de problemes, davant el dilema entre amplitud i profunditat cal optar per la segona, raó per la qual també és pertinent centrar-se en pocs temes de la contemporaneïtat recent.

Competències específiques de la matèria

Les competències específiques de la història són essencialment tres: la competència en la dimensió temporal de l'experiència social humana, la competència en la crítica de les fonts històriques i la competència social i cívica.

La competència en la dimensió temporal de l'experiència social humana implica que l'alumnat conegui, identifiqui i apliqui a les informacions i fonts històriques les convencions cronològiques habituals, les formes de la seva representació i les categories temporals del temps històric (successió, durada, simultaneïtat i ritme). Això suposa, d'una banda, l'establiment de relacions entre els precedents i conseqüents dels períodes del passat que s'estudien, així com les seves possibles connexions amb el temps actual, i, d'una altra, la iniciació en la capacitat de distingir i analitzar l'esdevenir històric de manera sincrònica, és a dir, la identificació de la interdependència de diversos factors històrics (econòmics, socials, polítics i culturals) en estructures i processos històrics concrets. Pensar en el temps també implica pensar en l'espai i tenir capacitat per relacionar els fets que es produeixen en un àmbit local amb situacions més generals.

La competència en la crítica de les fonts històriques pretén que l'alumnat, a més dels discursos estructurats sobre períodes històrics que s'ofereixen al seu coneixement, en verifiqui la veracitat mitjançant l'anàlisi de diverses fonts (textuals, icòniques, gràfiques, estadístiques, cartogràfiques, orals, etc.) i també que s'introdueixi alhora en el mètode de l'historiador intentant establir fets i interpretacions del passat a partir del contrast i comparació de fonts dins d'algun dels models de la historiografia actual. En definitiva, es tracta que l'alumnat sigui capaç de mobilitzar els coneixements obtinguts i les tècniques apreses davant de fonts de naturalesa primària i secundària dels períodes estudiats que siguin diferents a les presentades en les sessions lectives. Amb aquest aprenentatge l'alumnat haurà de disposar de les eines per accedir de manera lliure i crítica a fonts diverses i rigoroses per analitzar i comprendre la societat en què viu en la seva complexitat, interrogar-se sobre les causes dels problemes i plantejar possibles vies de solució.

La competència social i cívica es refereix al desenvolupament de la facultat de formar-se una consciència històrica, sentint-se participants de la construcció de la realitat social mitjançant les diferents generacions, i de tenir interès a preservar

les memòries plurals dels diferents protagonistes del passat. El fet de pensar-se com a éssers històrics implica saber-se membres d'un col·lectiu amb el qual es comparteix una història, un territori, unes tradicions i una determinada visió del món, oberta als altres. Aquesta competència implica, també, comprensió i respecte per la pluralitat i la diversitat social i cultural dins el marc de les institucions democràtiques. Aquestes capacitats tenen especialment raó de ser per orientar-se en un món globalitzat, complex i interconnectat, on cal cercar espais de referència comuns compatibles amb les diverses identitats personals i col·lectives. Finalment, la història ajuda al desenvolupament de la capacitat de previsió i adaptació als canvis, reforçant la voluntat de construir de manera activa societats futures més justes i equitatives.

Contribució de la matèria a les competències generals del batxillerat

La història, per naturalesa, contribueix de manera notòria a les competències comunicatives comunes del batxillerat en la mesura que la verbalització, oral o escrita, i les formes d'explicació o exposició estructurades constitueixen un element formal tant per les interrelacions com per a la construcció del coneixement de la disciplina. La història col·labora també en la competència en recerca i competència digital, en la mesura que planteja investigacions i resolució de problemes, dimensions comunes de la construcció d'un pensament crític i científic, i pot constituir un marc idoni per a l'elaboració del treball de recerca del batxillerat, a partir de fonts materials, fonts d'arxiu i fonts orals, entre altres. També es pot afirmar que les formes de comunicació i d'obtenció de la informació precisen sovint l'ús de tecnologies d'informació digital i de mitjans audiovisuals per tal d'accedir a un ventall ampli d'informacions. Finalment, atès que la història implica la descripció i explicació dels fenòmens protagonitzats per persones i grups socials d'altres temps i espais, facilita l'assoliment de la competència en el coneixement i interacció amb el món, que es concreta en l'aproximació empàtica a altres cultures i èpoques sense pretendre interpretar el passat de manera acrítica des de la pròpia percepció.

Estructura dels continguts

L'èmfasi sobre l'etapa contemporània en una matèria comuna per a totes les modalitats del batxillerat es justifica per la necessitat de contextualitzar els esdeveniments més immediats i de dotar de significat la informació més rellevant i decisiva del present que ens arriba en gran part mitjançant els mitjans de comunicació. Tot i que la història contemporània es relaciona forçosament amb un àmbit universal cada cop més interdependent, també és cert que els contextos més immediats constitueixen el marc de referència imprescindible per a la significativitat del seu aprenentatge. Per això, en el batxillerat, la matèria comuna es refereix a l'àmbit hispànic amb un enfocament particular sobre el marc nacional català. Per aquestes raons, el contingut s'ha articulats en un bloc de continguts comuns de caràcter metodològic i referits també a les actituds, que a la pràctica es treballen articulats amb la resta de blocs, els quals estan seqüenciats cronològicament en quatre apartats: un de dedicat als antecedents històrics del segle XIX i els altres al segle XX i al món d'avui.

L'estudi de qualsevol disciplina comporta l'aprenentatge de la mirada específica que sobre la realitat fan els seus especialistes. I aquesta manera d'observar la realitat es fa amb la metodologia pròpia de cada disciplina. En el bloc de continguts comuns s'han especificat de manera sistemàtica les tècniques i les habilitats cognoscitives derivades del mètode de l'historiador i que, adequats al nivell de l'alumnat, resulten d'interès en la seva formació, al costat de l'assumpció d'una capacitat crítica i uns valors per a la convivència cívica.

El segon bloc de continguts s'ha dedicat als esdeveniments del segle XIX, com a antecedents que permeten entendre moltes de les tensions i conflictes que marquen les particularitats de la nostra història. El tercer bloc està dedicat al primer terç del segle XX i emfatitza l'estudi de la Segona República i de la Guerra Civil. Finalment, els blocs quart i cinquè estan dedicats a l'estudi de la dictadura franquista i a la transició democràtica posterior, que desemboca en els temps actuals.

Connexió amb altres matèries

En primer lloc, la història té connexions amb les altres matèries comunes del batxillerat i, especialment, amb filosofia i ciutadania i amb ciències per al món contemporani, amb les quals comparteix continguts referits a la comprensió de la realitat social actual construïda des dels processos històrics. En la seva complexitat, a l'assoliment d'habilitats per viure en societat segons els principis democràtics acceptats i al desenvolupament d'una responsabilitat cívica. Per la necessitat d'utilitzar correctament els registres orals i escrits de la llengua catalana, castellana i estrangeres en la selecció, procés i comunicació de resultats, la història vehicula, estimula i consolida també l'assoliment de les competències lingüístiques, especialment pel que fa a la descripció, exposició, interpretació i argumentació.

En segon lloc, l'estudi de la història contemporània d'Espanya en general, i de Catalunya en particular, col·labora directament a l'aprenentatge d'altres matèries de modalitat, com la història del món contemporani, la geografia, l'economia, la història de l'art, la història de la música i la dansa i les literatures, amb les quals comparteix en gran mesura les competències específiques. En la mesura que en els seus procediments s'utilitza la lectura de fonts gràfiques i estadístiques, així com d'escala gràfiques i numèriques de les fonts cartogràfiques i s'hi realitzen càlculs, la història precisa i col·labora també al coneixement matemàtic. Finalment, per la utilització dels llenguatges icònics i audiovisuals, tant en la lectura de les fonts com en la comunicació de resultats, la història col·labora tant en l'ús de les TIC i de la MAV com en les matèries relacionades amb el llenguatge plàstic.

Consideracions sobre el desenvolupament del currículum

L'ensenyament de la història s'ha de basar en l'ús de les fonts primàries i secundàries adequades al nivell de l'alumnat per tal de proposar vies d'accés al coneixement, per processar-lo activament durant les sessions didàctiques i en els moments d'aprenentatge autònom, i, finalment, per reforçar i per comprovar l'adquisició dels objectius didàctics proposats.

Cal evitar, doncs, tant com es pugui, l'abús de les classes expositives i, de manera especial, la transmissió tancada de les interpretacions dels fets. La història és per naturalesa epistemològica una ciència interpretativa i l'alumnat ha de contrastar opinions diverses i si s'adscriu a una ha de fer-ho d'una manera sòlidament argumentada. Cal tenir en compte que l'alumnat s'acosta a la valoració dels fets històrics, especialment els d'història més recent, no pas des del buit, sinó amb unes idees prèvies, ètiques i polítiques que sovint poden haver estat adquirides de manera acrítica. Per això resulta del tot important formar-se tant en la distinció entre els fets i les opinions com en la necessitat que les opinions en la interpretació històrica no siguin equiparables a intuïcions, sentiments o prejudicis, sinó enunciats que han d'estar fonamentats en arguments ben construïts a partir de la crítica de fonts concretes. En definitiva, davant la història ja escrita, es proposa estimular una forma d'ensenyament que fomenti un aprenentatge que faciliti les eines a l'alumnat per accedir a les fonts de coneixement històric, per tal de dialogar amb el passat i interpretar-lo críticament, i prendre consciència alhora de les limitacions d'una disciplina que està en revisió constant. En la mesura que s'aprofundeix en el coneixement del passat, també s'incorporen posicions crítiques fonamentades i s'adquireix una consciència progressiva de la complexitat dels processos històrics. La història, des d'aquest punt de vista, es constitueix en una eina intel·lectual de primer ordre per transmetre i fonamentar valors com la solidaritat, el respecte per la diferència, la multiculturalitat, l'educació per la pau i els drets humans i un posicionament decidit en pro de la justícia i de rebuig contra les diferents formes de desigualtat i discriminació.

És important, doncs, dotar l'alumnat d'eines per llegir tot tipus de fonts que permetin crear coneixement històric. La història es reescriu contínuament quan els historiadors i les historiadores replantegen els esdeveniments a partir d'una lectura renovada de les fonts o bé accedint a noves fonts d'informació fins aleshores desconegudes o ignorades. Així, doncs, l'alumnat ha de tenir accés als coneixements consensuats per la comunitat científica, alhora que s'ha de formar en la crítica de les fonts, tot plantejant-se'n la fiabilitat.

Per tot plegat és important que les unitats lectives contemplin sempre un espai d'intervenció de l'alumnat a proposta de diverses activitats sobre les fonts a fi que es puguin expressar i compartir els seus aprenentatges i també per identificar els components personals, socials i culturals que sovint condicionen les pròpies percepcions sobre els fets. També resulta important plantejar activitats d'indagació a partir de les fonts que comportin la necessitat d'arribar a conclusions, individualment o en grup, a partir de la formulació d'hipòtesis de partença o d'objectius senzills clarament formulats. Cal dedicar igualment un espai al llarg de les unitats lectives perquè l'alumnat pugui planificar les tasques que comporten un aprenentatge autònom, així com l'autoregulació del procés d'aprenentatge.

Pel que fa a l'avaluació, és del tot recomanable practicar l'avaluació inicial que pot consistir en un diàleg sobre el contingut de la unitat didàctica. per tal d'identificar les idees prèvies sobre les quals l'alumnat en construirà de noves a partir del discurs del professorat. Convé també practicar l'avaluació formativa a fi de seguir el procés d'aprenentatge de l'alumnat; en aquest cas poden ajudar

l'anotació del grau d'assoliment dels objectius en les intervencions i exercicis de l'alumnat o bé la realització de petites proves de correcció objectiva; finalment cal procedir amb regularitat a l'avaluació sumativa, seguint dos principis fonamentals. En primer lloc, l'activitat d'avaluació ha de ser similar a les activitats proposades per a l'aprenentatge i, en segon lloc, ha de referir-se a un o més objectius didàctics prèviament coneguts per l'alumnat. És important que l'alumnat, abans de procedir al procés d'aprenentatge d'una unitat didàctica, conegui els objectius que es proposa assolir el professorat i que aquests marquin clarament el grau de complexitat que es demana i la forma o tipus com aquest coneixement s'ha de mostrar, de manera que els recursos i les activitats d'avaluació siguin coherents amb la metodologia de treball a l'aula. També cal diversificar els instruments d'avaluació per tal d'interpretar i valorar l'assoliment dels objectius des de diferents punts de vista i contextos.

OBJECTIUS

La matèria d'història del batxillerat té com a finalitat el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Identificar, analitzar i explicar, situant-los adequadament en el temps i en l'espai, els esdeveniments i processos històrics més significatius, tant en l'àmbit d'Espanya en general com de Catalunya en particular al llarg del segle XIX i, sobretot, del segle XX, valorant la seva significació en el procés històric i les seves repercussions en el present.
2. Interpretar de manera àmplia els principals processos econòmics, polítics i socioideològics, així com alguns dels principals problemes històrics que configuren la història de Catalunya en particular i la d'Espanya en general, tenint en compte els referents comuns i les particularitats, dins una visió respectuosa del caràcter plurinacional de l'estat.
3. Referenciar, en el context de la història europea i del món, els principals processos històrics esdevinguts a Catalunya i a Espanya durant el segle XX, tot relacionant-los, quan calgui, amb les arrels més pròximes del segle XIX.
4. Seleccionar, analitzar i interpretar informació històrica de fonts directes i indirectes, valorar les diverses interpretacions historiogràfiques i realitzar algunes activitats d'indagació i síntesi per obtenir conclusions raonades sobre alguns aspectes de l'evolució històrica de Catalunya i Espanya, aplicant la terminologia apropiada.
5. Conèixer les normes bàsiques que regulen les institucions democràtiques i participar activament, democràticament i críticament, en la cultura, la societat civil i les institucions democràtiques de Catalunya i d'Espanya.
6. Valorar la història com a disciplina i l'anàlisi històrica com un procés en constant reelaboració, i emprar el coneixement històric per argumentar les pròpies idees i revisar-les de manera crítica, tenint en compte nova informació i superant estereotips i prejudicis.
7. Realitzar activitats d'indagació i síntesi en què s'analitzi, contrasti i integri informació diversa, valorar el paper de les fonts i els diferents punts de vista

dels historiadors, i comunicar el coneixement històric adquirit per mitjà de diversos suports i amb el rigor intel·lectual requerit.

8. Mantenir una actitud solidària davant els conflictes de la societat actual, tot rebutjant les desigualtats i la intolerància i valorant la pau, els drets humans i la democràcia com a drets fonamentals de tots els éssers humans.

CONTINGUTS

Continguts comuns per a tots els blocs

- Localització en el temps i en l'espai dels processos, estructures i esdeveniments més rellevants de la història de Catalunya i Espanya, contrastant críticament algunes interpretacions historiogràfiques sobre un fenomen o procés. Identificació de continuïtats, canvis i retrocessos, així com de les relacions de simultaneïtat en la successió dels fets d'un mateix període històric.
- Identificació dels components econòmics, socials, polítics i culturals que intervenen en els processos històrics i anàlisi de les interrelacions que s'hi produeixen per tal d'elaborar explicacions sobre els fets. Establiment de relacions entre fets locals i el seu context més general.
- Identificació de les causes i les conseqüències dels fets històrics i dels principals processos d'evolució i canvi anteriors a l'època contemporània que permetin l'anàlisi de situacions posteriors, així com les particularitats de l'evolució històrica de Catalunya i d'Espanya.
- Valoració del paper dels homes i les dones, individualment i col·lectiva, com a subjectes de la història de Catalunya i Espanya i exercitació de l'empatia històrica.
- Realització de treballs d'indagació històrica .individuals o en grup. que comportin la recerca, obtenció i selecció d'informació a partir de fonts diverses. Processament i interpretació de la informació obtinguda, tot comprovant la validesa de les hipòtesis o objectius formulats i comunicació dels resultats, combinant diferents formes d'expressió, incloses les possibilitats que proporcionen les TIC, i elaborant un discurs rigorós fent ús del vocabulari històric pertinent.
- Valoració de les consecucions de la democràcia a Catalunya i Espanya, identificant els reptes pendents. Rebuig de qualsevol forma d'injustícia, discriminació, domini o genocidi. Assumpció d'una visió crítica vers les situacions injustes i valoració del diàleg i de la recerca del consens per a la resolució de conflictes.

Antecedents històrics i evolució general del segle XIX

- Anàlisi i sistematització dels fets polítics més rellevants de la construcció de l'estat liberal a Espanya (1808-1874). Identificació de l'impacte de la guerra

del francès i anàlisi dels punts més significatius de la Constitució de Cadis, en comparació amb altres textos constitucionals del segle XIX. Valoració argumentada de les continuïtats i canvis respecte de l'Antic Règim.

- Anàlisi del procés d'emancipació d'Hispanoamèrica fins a la crisi del 1898 i identificació de les conseqüències socials i econòmiques del procés.
- Descripció i explicació del procés d'industrialització, de les transformacions econòmiques i socials, i del canvi de mentalitats durant la segona meitat del segle XIX. Comentari de fonts estadístiques i gràfiques sobre la industrialització a Catalunya. Caracterització del naixement i evolució del moviment obrer durant la segona meitat del segle XIX.
- Anàlisi i caracterització del règim polític de la Restauració i de les seves limitacions, així com de l'oposició al seu sistema. Anàlisi i caracterització de la consciència i recuperació de la identitat nacional catalana i dels orígens del catalanisme polític, així com d'altres nacionalismes, durant el segle XIX fins a l'època de la Restauració per mitjà de la valoració i comentari d'algunes de les seves fonts textuais més representatives.

Poder i conflicte al primer terç del segle XX: la Segona República i la Guerra Civil

- Identificació i anàlisi dels elements que configuren la crisi de la Restauració i de les seves causes, des dels fets de 1898 fins a la Segona República Espanyola (1931). Identificació, anàlisi i valoració argumentada de l'evolució del catalanisme polític durant el primer terç del segle XX i, en particular, de les realitzacions de la Mancomunitat de Catalunya.
- Sistematització de les fases polítiques de la Segona República i valoració argumentada de la política reformista i de les reaccions antidemocràtiques. Identificació de les continuïtats i canvis de la Constitució de 1931 respecte de les anteriors en el període liberal. Anàlisi de l'evolució política, els textos legals i de les realitzacions de la Generalitat Republicana.
- Identificació de les causes de la revolta militar de 1936 i de les fases principals de la Guerra Civil. Descripció i anàlisi de l'evolució política i de la repressió social i ideològica a les rereguardes dels dos bàndols. Establiment de relacions amb la situació internacional.
- Anàlisi de la situació de la Generalitat republicana durant la guerra i de la població civil. Explicació argumentada del desenllaç de la guerra i de les conseqüències del conflicte per mitjà del contrast crític de diverses fonts.

Catalunya i Espanya durant el franquisme (1939-1975)

- Identificació dels elements que defineixen el règim franquista i anàlisi de la seva gènesi i dels seus fonaments. Sistematització de l'evolució política i econòmica des de la fi de la Guerra Civil fins al 1959. Anàlisi i interpretació de textos, gràfiques i estadístiques i altres fonts històriques.

- Sistematització de l'evolució política i econòmica del franquisme des de l'expansió dels anys seixanta fins al 1975. Sistematització i anàlisi de les transformacions socials i econòmiques de Catalunya durant aquest període. Identificació de les principals continuïtats i canvis respecte de l'etapa anterior per mitjà de l'anàlisi, interpretació i contrast de diverses fonts històriques, entre les quals les fonts orals.
- Anàlisi de la repressió política, ideològica i social en el conjunt d'Espanya i de la repressió identitària en els àmbits de les nacionalitats. Descripció i valoració de l'evolució de les diverses formes d'oposició al règim franquista i reconeixement del paper de la memòria històrica de la lluita per la democràcia, a partir de l'anàlisi i contrast de diferents fonts. Anàlisi de la dictadura franquista en relació amb l'àmbit internacional.
- Identificació i descripció dels factors principals de la vida quotidiana, la cultura i les mentalitats a Catalunya i Espanya durant el franquisme. Anàlisi i interpretació de la condició femenina durant el franquisme i en relació amb altres etapes històriques.

La transició cap a la democràcia (1975-2004)

- Descripció i interpretació dels fets més rellevants de la transició política (1975-1981). Anàlisi dels principis bàsics de la Constitució de 1978 i comparació amb els textos legals anteriors. Descripció del procés d'organització territorial derivat del principi constitucional que preveu i regula les autonomies.
- Anàlisi del procés de restauració de la Generalitat de Catalunya i dels principis bàsics de l'estatut d'autonomia de Catalunya del 1979 en el seu context històric.
- Sistematització dels fets i de les transformacions més rellevants de la història recent en relació amb l'evolució política i econòmica d'Espanya (1981-2004) dirigides pels governs democràtics. Valoració del procés d'integració d'Espanya a la UE i del paper de Catalunya dins el marc europeu. Anàlisi d'alguns processos en relació amb el context internacional.
- Caracterització dels fets i de les transformacions més rellevants de la història recent a Catalunya (1980-2004) en relació amb la política, la societat, l'economia i la cultura, identificant els assoliments i els reptes pendents.
- Reflexió sobre els reptes de la democràcia actual a Catalunya i Espanya i valoració de la necessitat del compromís individual i col·lectiu amb les institucions democràtiques. Reconeixement dels valors de la pluralitat i la igualtat i rebuig de les conductes discriminatòries i violentes.

Connexió amb altres matèries

Filosofia i ciutadania. Llatí. Grec

- Caracterització del poder polític, l'estat de dret i la democràcia.

Ciències per al món contemporani

- Anàlisi històrica de la relació entre societat, ciència i tecnologia.

Àmbit de llengües. Cultura audiovisual

- Ús de tècniques i estratègies per organitzar i sistematitzar la informació.
- Elaboració del discurs propi de la història a partir de les competències lingüístiques orals i escrites (descripció, explicació, justificació interpretació i argumentació) i de llenguatges icònics i audiovisuals.

Història del món contemporani

- Localització en el temps i en l'espai dels processos, les estructures i els esdeveniments rellevants d'època contemporània a escala local, europea i mundial.

Geografia. Economia

- Anàlisi de l'evolució històrica de l'economia catalana i espanyola a partir de la interpretació dels principals indicadors socioeconòmics. Funcions de les administracions públiques en la gestió econòmica i en la política social.
- Caracterització del paper de Catalunya i Espanya dins les principals tendències de l'economia internacional i de la UE. Anàlisi dels fenòmens des de diverses escales geogràfiques.
- L'organització territorial de l'Estat espanyol. Caracterització de Catalunya com a comunitat autònoma i nació.
- Reconeixement de la cultura i la identitat catalanes com a factors decisius de l'evolució històrica i del present.

Història de l'art. Història de la filosofia. Història de la música i la dansa. Literatura catalana. Literatura castellana. Literatura universal

- Context històric dels moviments i corrents filosòfics, estètics i literaris d'època contemporània a Catalunya i a Espanya.

Matemàtiques aplicades a les ciències socials

- Obtenció i interpretació de fonts gràfiques i estadístiques aplicades a l'anàlisi de fenòmens històrics.

CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Conèixer i utilitzar les tècniques bàsiques d'indagació i explicació històrica, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, valorar críticament el seu contingut i comunicar els resultats amb rigor i usant el vocabulari adient. Relacionar la dimensió local dels fenòmens amb contextos més generals.
2. Reconèixer, situar cronològicament i valorar els processos i esdeveniments rellevants anteriors a l'època contemporània que permetin l'anàlisi de situacions posteriors i les particularitats de l'evolució històrica de Catalunya i d'Espanya.
3. Analitzar i caracteritzar la crisi de l'Antic Règim a Catalunya i Espanya, així com el procés de construcció de l'estat liberal, reconeixent l'abast dels

canvis i les seves limitacions, i relacionant les fases particulars amb el context europeu i hispanoamericà.

4. Descriure i analitzar, per mitjà de les fonts estadístiques i gràfiques, la naturalesa i dimensió dels canvis socials i econòmics que tenen lloc al llarg del segle XIX, posant un èmfasi especial en les particularitats del procés industrial i del moviment obrer a Catalunya.
5. Descriure el sistema polític de la Restauració i identificar algunes de les realitzacions i fracassos de l'etapa. Caracteritzar els trets bàsics de les formulacions culturals i ideològiques del nacionalisme polític a Catalunya.
6. Valorar la transcendència històrica de la Segona República, identificant els projectes modernitzadors i les realitzacions, a partir del contrast de diferents fonts històriques. Caracteritzar i analitzar l'obra de la Generalitat republicana en el seu context històric.
7. Resumir les causes, desenvolupament i conseqüències de la Guerra Civil espanyola, amb un èmfasi especial en l'evolució del conflicte a Catalunya i la situació de la població civil, i identificar les implicacions internacionals de l'esdeveniment.
8. Identificar els trets definitoris de la dictadura franquista, les particularitats ideològiques i institucionals del règim polític i les fases principals de l'evolució social i econòmica. Valorar les conseqüències de la repressió política, ideològica, social i identitària en el conjunt d'Espanya i en l'àmbit català en particular, i analitzar les formes d'oposició al règim.
9. Descriure les característiques i dificultats del procés de transició democràtica i explicar els principis que regulen l'organització política i territorial de l'Estat espanyol. Conèixer el procés de recuperació de l'autogovern català i les funcions de les institucions que en formen part.
10. Valorar positivament el procés de recuperació de les llibertats i la necessitat de preservar la memòria de la lluita per la democràcia. Analitzar els problemes socials pendents des d'una visió crítica, proposant solucions per mitjà del diàleg i la cooperació, i superant estereotips i prejudicis.